

Gustaf Åhman förevigade Kolbäck

Praktiskt taget alla som växte upp i Kolbäck mellan 1920- och 1960-talen blev någon gång förevigade av fotografen Gustaf Åhman.

Han lämnade efter sig ateljéutrustning och drygt 17 000 glasplåtar som nästan mirakulöst räddades till eftervärlden. Nu tar länsmuseet ansvar för alltihop.

Detta innebär en slutgiltig lösning på bevarandet av ett kulturarv. I flera år har fotograferingsutrustningen förvarats i hembygdsföreningens källare. Ingen har haft någon riktigt bra idé om vad man skulle göra med den.

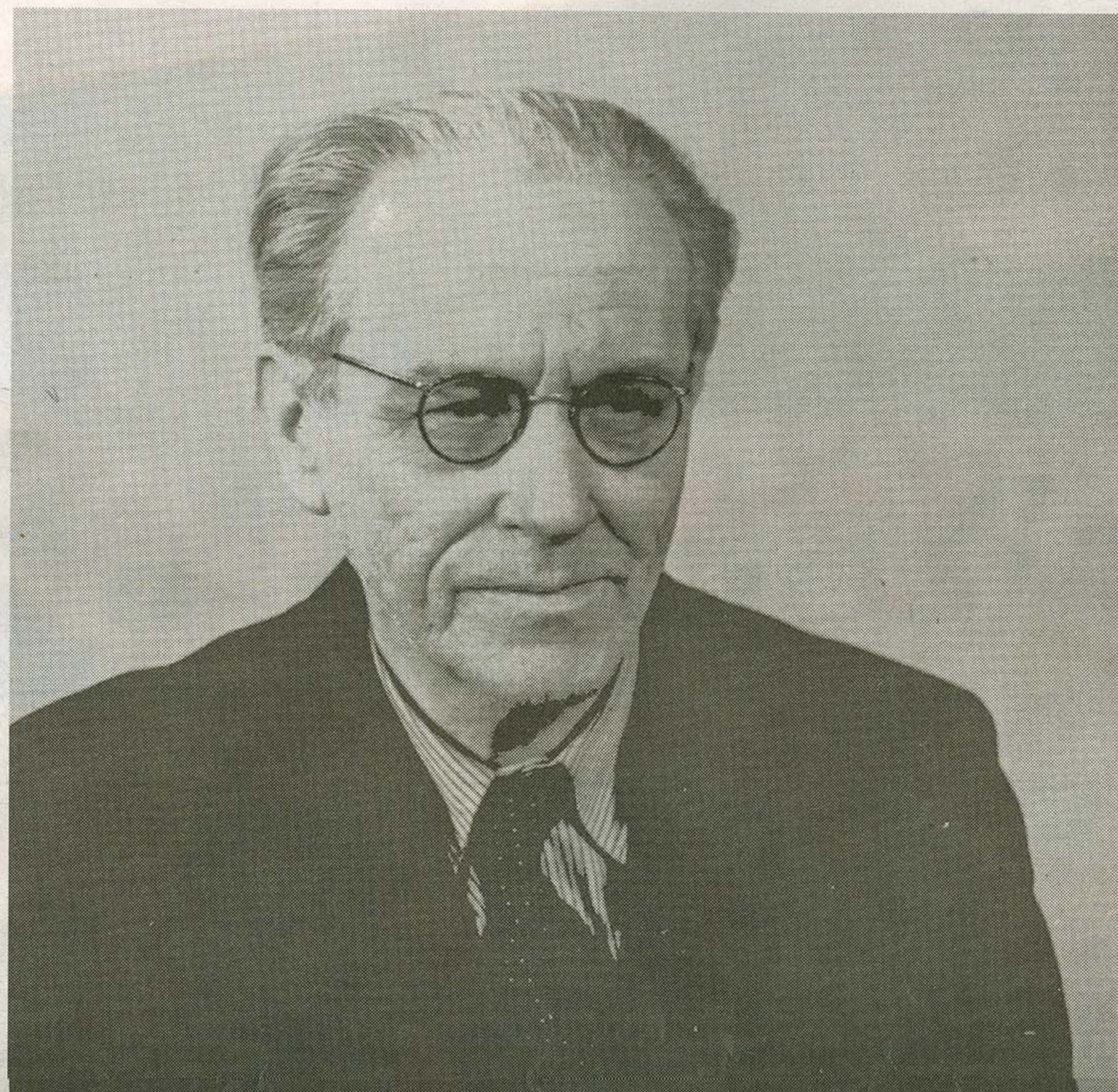
Väckte intresse

Kurt Larsson i Kolbäcks hembygdsförening lyckades för en tid sedan väcka länsmuseets intresse för utrustningen.

Glasplåtarna lagrades först i Kolbäcks gamla kommunalhus men har sedan länge förvarats av Hallstahammars bibliotek. Även de kommer nu att tas omhand av länsmuseet.

Meningen är att allt ska förvaras på Västmannarvet i Bultens gamla lokaler i Hallstahammar. Glasplåtarna lagras i ett klimatarkiv, svalt och mörkt och under rätt luftfuktighet. På så sätt kan de bevaras länge än.

– Våra äldsta glasplåtar

Bildmakare. Gustaf Åhman fotograferade Kolbäcksbor under mer än 50 år. Som fotograf var han helt självvärd och byggde till och med själv sin första kamera.

är från 1860-talet och de är helt okej. Glasplåtar håller sig bra, förmodligen längre än den rullfilm som efterträdde dem, säger Ivan Klaesson på länsmuseet.

Bilderna i Gustaf Åhmans arkiv kommer att gås igenom och de mest intressanta, de som visar miljöer, kommer att digitaliseras. Så småningom är ambitionen

att visa ett urval av dem på länsmuseets hemsida.

Kolbäcks Hembygdsförening och Kurt Larsson är angelägna om att även i fortsättningen kunna ha tillgång till plåtarna.

Skannar bilder

– Vi vill kunna skanna in bilderna, därför är vi angelägna om att få ha till-

gång till dem, säger Kurt Larsson.

Han ansvarar för hembygdsföreningens hemsida där man också har ett bildarkiv som i dag omfattar omkring 900 bilder. Bara en liten del av dem kommer ur Gustaf Åhmans arkiv, men Kurt Larsson ser gärna att de blir fler.

– Han har bland annat

gjort många fina porträtt, säger han.

Kurt Larsson jämför Gustaf Åhman med den amerikanske fotografen Mike Disfarmer. Denne arbetade på landsbygden i Arkansas under ungefär samma tid som Gustaf Åhman och levde lika tillbakadraget.

Disfarmer dog på 1950-talet och i dag har hans bilder blivit dyra samlarobjekt bland konstkännare.

Bör uppmärksammas

– Åhmans bilder kanske inte håller riktigt samma klass, men han är ändå värd att uppmärksamma, säger Kurt Larsson.

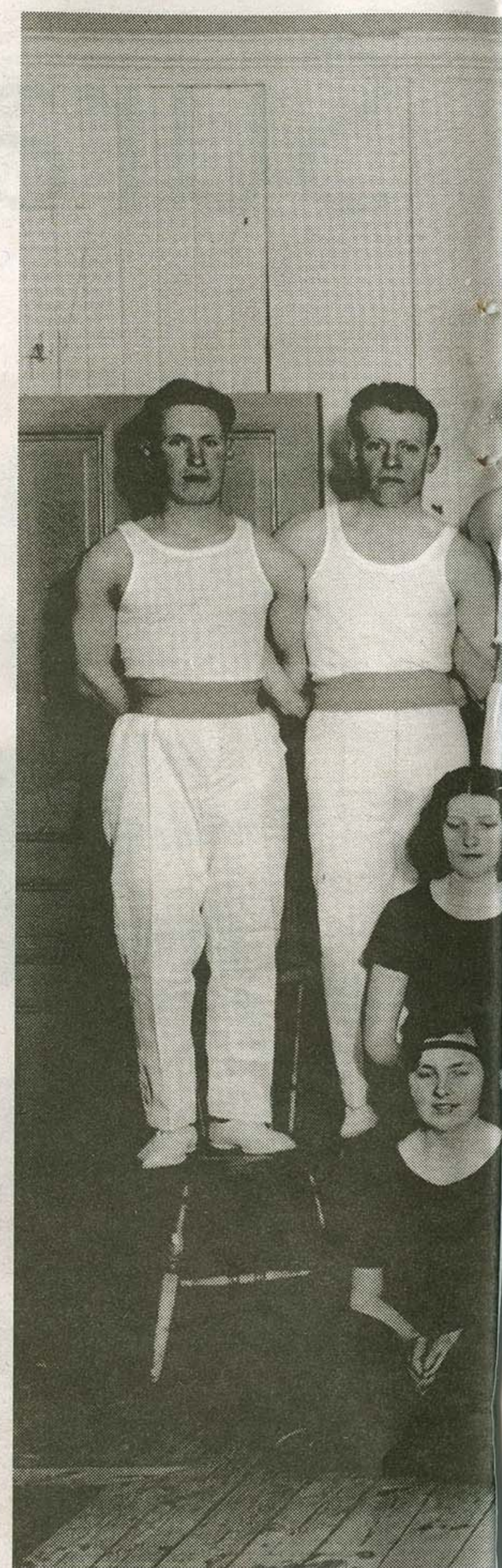
Ofta är bildkvaliteten väldigt bra på glasplåtarna även om konturerna blivit suddiga på en del av dem.

Kurt Larsson har själv blivit fotograferad av Gustaf Åhman, i samband med konfirmationen.

– De Kolbäcksbor som inte blivit fotograferade av honom är lätt räknade. Jag minns att det var biträdet Ebba Wigge som styrde och ställde när man skulle bli fotograferad. Åhman stod mest under sitt skynke, berättar Kurt Larsson som nu arbetar på att få tag i bilder från ytterligare en lokal fotograf:

Oscar Eilert i Strömsholm.

ANDERS JÄGEBERG

Rakryggade. En gymnastikgrupp i Kolbäck, fotograferad av Gustaf Åhman 1932.

Byggde första kameran själv

Gustaf Åhman verkade som fotograf i Kolbäck i mer än 50 år, från 1917 till sin död 1969.

Han föddes 1885 och växte upp i Kolbäck. Han gick i teknisk skola i Eskilstuna och fick där kontakt med fototekniken.

Sin första kamera byggde han själv och tog med den sina första bilder i slutet av 1890-talet.

Öppnade ateljé

1917 öppnade han egen ateljé i Kolbäck, men den brann ned 1924 och alla bilder gick upp i rök.

Men Gustaf Åhman byggde snart upp en ny ateljé. Han fotograferade sedan Kolbäcksborna för skolkort, vid konfirmation och bröllop, 50-årskalas och begravningsar.

Dessutom ryckte han ut och fotograferade olyckor på uppdrag av polisen.

Gustaf Åhman förde noggrann bok över sitt arbete. Allt finns noga dokumenterat i elva handskrivna anteckningsböcker med upp-

Prästpar. Kyrkoherden Hjalmar Didoff med hustru Edla. Bilden tagen 1926.

Han arbetade hela tiden med glasplåtar, trots att de flesta fotografer övergav den tekniken redan på 1940-talet.

gifter om negativnummer och beställare.

Han arbetade hela tiden med glasplåtar, trots att de flesta fotografer övergav den tekniken redan på 1940-talet.

Ville slänga

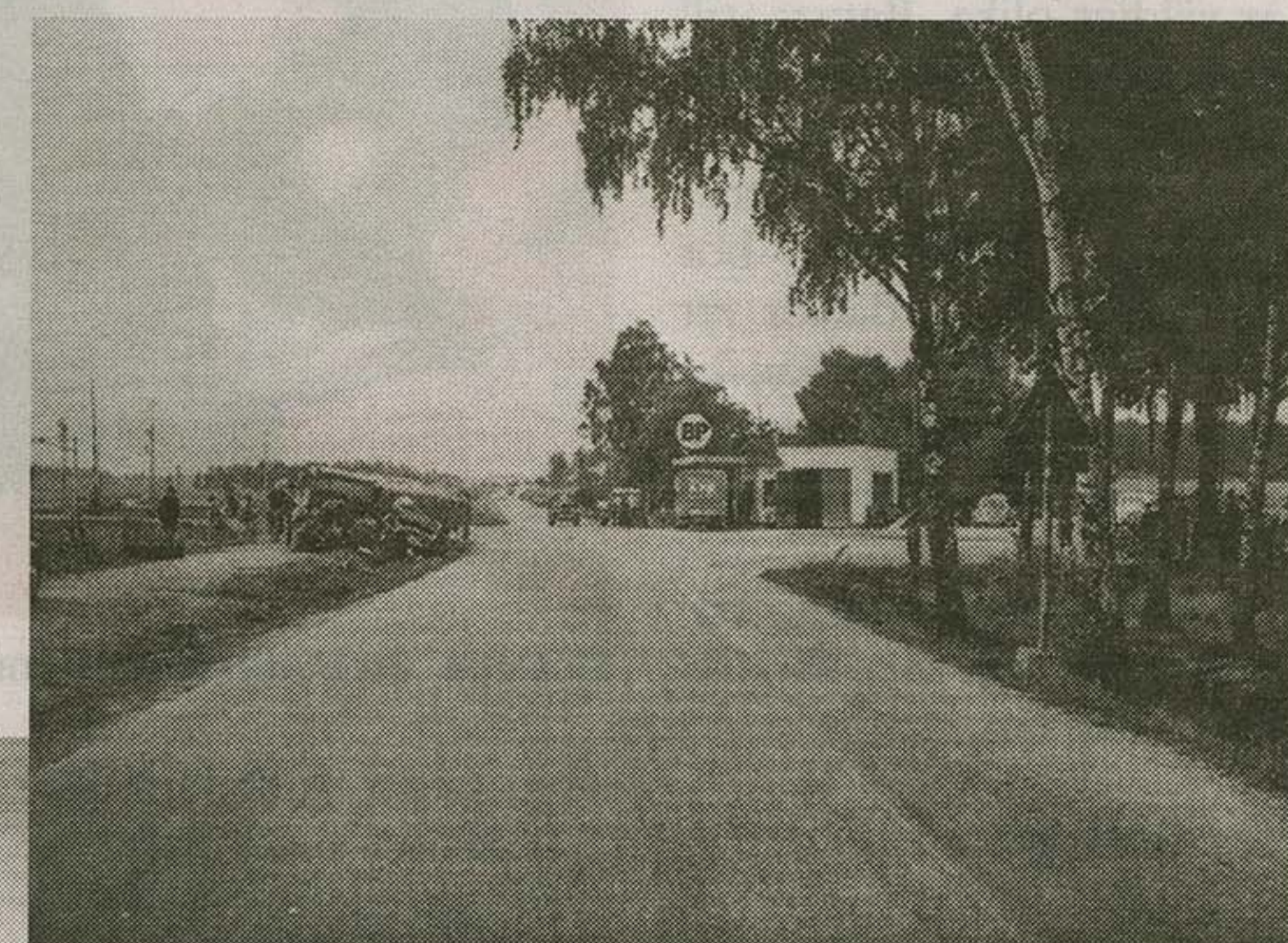
Gustaf Åhman avled 1969 vid 84 års ålder och testamenterade både bilder och utrustning till Ebba Wigge, som hade arbetat som biträde i hans ateljé sedan 1925.

Men Ebba Wigge tyckte att det mest var till besvär eftersom folk kom och ville ha kopior av fotona. Så hon beslöt att slänga alltihop.

Hon hade redan anlitat en åkare när Mats Källstig i Bildgruppen Prisma fick höra talas om det. Tillsammans med några av Prismas medlemmar körde han allt till en källarlokal i stället för till tippen.

Han lyckades också få dåvarande Kolbäcks kommun att köpa utrustning och glasplåtar av Ebba Wigge för 1 000 kronor.

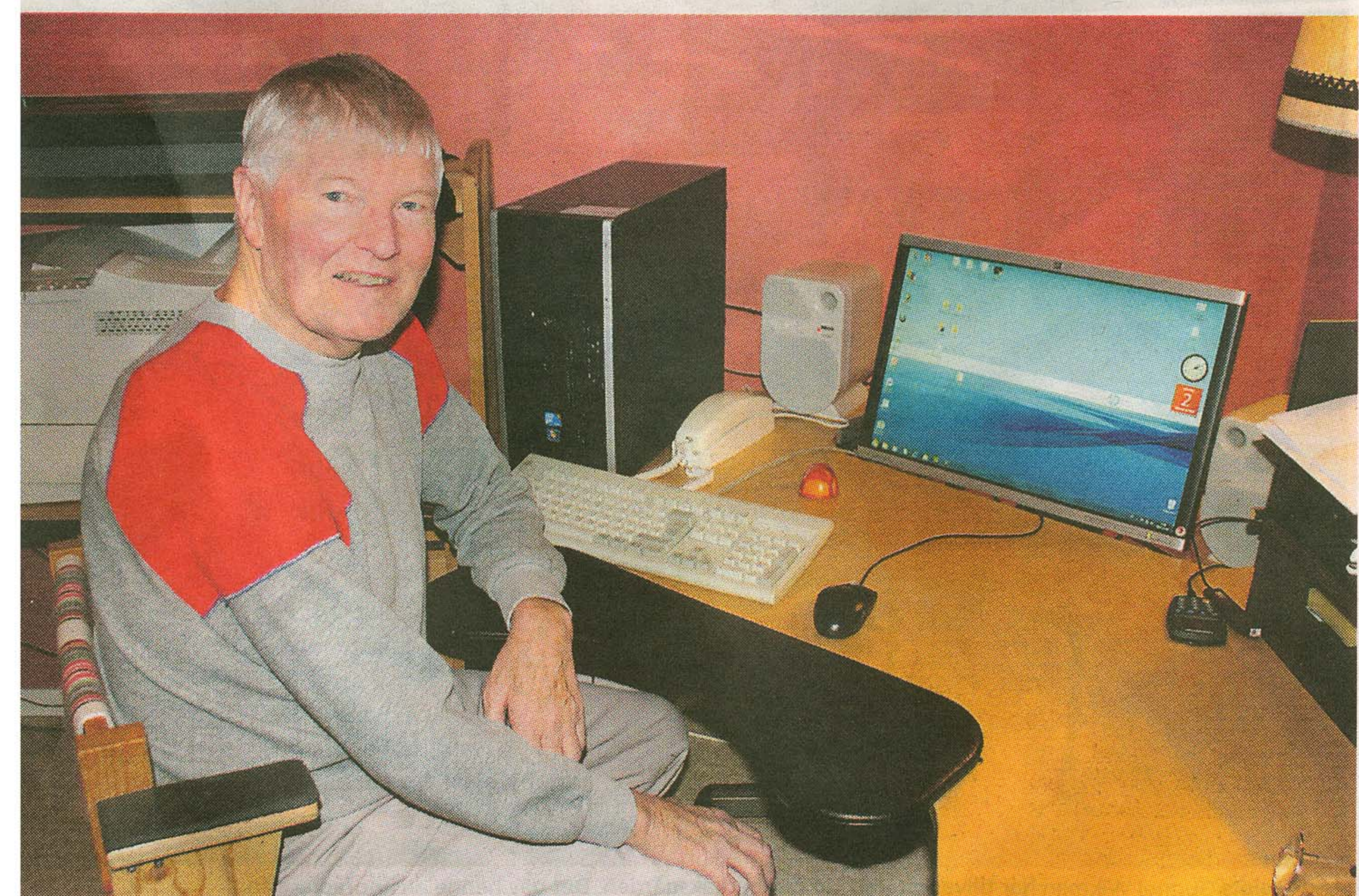
Därmed var Gustaf Åhmans livsverk räddat – åtminstone tillfälligt.

Olycka vid Nybro. En kollision mellan två bilar vid utfarten från Kolbäck mot Köping. BP-macken byggdes på 1930-talet. Bilden är tagen 1950.

Kolbäcks mejeri. Den 30 mars 1957 levererades den sista mjölken till mejeriet. Bilden är tagen 1932.

Bildbiten. Kurt Larsson arbetar med Kolbäcks Hembygdsföreningens hemsida, där man kan se flera av Gustaf Åhmans bilder och har engagerat sig i bevarandet av hans livsverk.